

WIADOMOŚCI BANKU POLSKIEGO

(Drukowane jako rękopis).

Rok IV.

WARSZAWA, DNIA 30 WRZEŚNIA 1927 R.

Nr. 18.

TREŚĆ:

Ruch służbowy	str. 161	Przesyłka właściwej ilości egzemplarzy zawiadomień z wzo-	str.
Unieważnione akcje Banku Polskiego	161	rami podpisów	162
Prawidłowe wykazywanie w pozostałościach weksli kaucyj-		Uzupełnienie spisu telefonów Banku Polskiego	163
nych i ewikcji hipotecznych Zastępstw	161	Sprostowanie	163
Opłata kuponów od obligacji 6% i 8% pożyczki dolarowej. .	162	Reforma finansowa w Grecji	163
Staranne pakowanie walorów przesyłanych w listach i pa-		Stan kredytów krótkoterminowych w Polsce	167
kietach wartościowych	162	Izby Rozrachunkowe	167
Dodatkowa opłata przy nadawaniu korespondencji po urzę-		Rozwój gospodarecy Polski	168
dowych godzinach pocztowych	162		

Ruch służbowy.

Zwolnienie ze służby.

Juljan Turek i Stefan Mietke z Oddziału Głównego w Warszawie, Marja z Kowalczyków Safuta z Oddziału w Drohobyczu.

Unieważnione akcje Banku Polskiego.

(Dział I Spisu Okólników).

Numer kolejny	Imię i nazwisko pierwszego akcjonariusza	Odcinków		Numery akcji
		sztuk	po akcji	
210.	Leokadja Milewska	1	1	322227
211.	Franciszka Czerkas	1	1	283969

Prawidłowe wykazywanie w pozostałościach weksli kaucyjnych i ewikcji hipotecznych Zastępstw.

(Dział IV i XV Spisu Okólników).

W pozostałościach (form. Nr. 94), nadsyłanych do Centralnej Księgowości, nie wszystkie Oddziały wykazują jednakowo stan kaucji Zastępstw zwłaszcza, o ile ją stanowią weksle in blanco oraz ewikcje hipoteczne.

Celem uregulowania tej sprawy, wyjaśnia się, że przy wekslach kaucyjnych należy wykazywać nie tylko ilość sztuk, lecz także i wyszczególnioną w deklaracji kwotę, do wysokości której weksle takie — w razie potrzeby — mogą być wypełnione. Podobnie mają być prowadzone w głównej księdze kontroli i w książce kaucyjnej Zastępstw oraz podawane w pozostałościach akta ewikcji hipotecznej, t. j. jako jedna sztuka na kwotę skutecznego zapisu.

Powyższe uwagi należy odnotować w Instrukcji Służbowej Cz. III, str. 28 oraz Cz. IV, § 21.

Oплата купонów od obligacji 6% i 8% pożyczki dolarowej.

(Dział VII i IX Spisu Okólników).

Niniejszym przypomina się notatkę w Wiadomościach Banku Polskiego Nr. 24 z 31 grudnia 1925 r., str. 217, w sprawie opłaty kuponów od obligacji 6% pożyczki dolarowej z roku 1920 i nadmienia się jednocześnie, że płatność tych kuponów jakoteż kuponów od 8% pożyczki dolarowej z r. 1925 (t. zw. dillonowskiej) nie ulega przedawnieniu. Wobec tego należy kupony od wymienionych obligacji opłacać bez względu na to, ile czasu upłynęło od terminu ich płatności.

Staranne pakowanie walorów przesyłanych w listach i pakietach wartościowych.

(Dział I Spisu Okólników).

W Kasie Głównej Oddziału Głównego zauważono wśród przesyłek wartościowych z walutami obcemi kilka kopert niedbale zaklejonych oraz opatrzonych niedostateczną ilością pieczęci lakowych i stwierdzono ponadto szereg wypadków, że walory nie były zawinięte w papier, skutkiem czego istniała możliwość łatwego wyjęcia banknotów bez naruszenia pieczęci. Kasa Główna Oddziału Głównego, odbierając z poczty pakiety wartościowe w nieuszkodzonym stanie, nie mogłaby reklamować braków, gdyż nie miałyby do tego uzasadnionej podstawy. Celem przestrogi i uchronienia pracowników, odpowiedzialnych za należyte opakowanie przesyłek, przed ewentualnymi dotkliwymi stratami, jakie musieliby ponieść, gdyby ustalono w pakiecie brak zawartości, przypomina się treść notatki w Wiadomościach Banku Polskiego Nr. 23 z 15 grudnia 1926 r., str. 182, która winna być ściśle przestrzegana.

Zamiast kopert mogą Oddziały używać worków bilonowych lub — w razie większej ilości walut — worków przesyłkowych. Po starannem owinięciu walorów w papier i obwiązaniu nakrzyż, należy pakiet włożyć do worka, poczem przesyć go przepisowo sznurkiem, podobnie jak przy pakowaniu monet, opatrzyć plombą tuż przy węźle, poczem dołączyć chorągiewkę prawidłowo zaadresowaną i zaplombować ponownie.

Dodatkowa opłata przy nadawaniu korespondencji po urzędowych godzinach pocztowych.

(Dział I Spisu Okólników).

Niektóre urzędy pocztowe żądają od Oddziałów przy nadawaniu korespondencji poleconej po urzędowych godzinach pocztowych, oprócz dodatkowej należitości manipulacyjnej 30 groszy (Dz. Urz. Gen. Dyr. P. i T. Nr. 31 z 1926 r., str. 382, p. 10), również uiszczenia w znaczkach pocztowych opłaty od wagi i za polecenie, twierdząc, że prawo nadawania listów za ryczałtem nie przysługuje po ukończeniu godzin urzędowych. Ponieważ tego rodzaju interpretacja odnośnych przepisów nasuwała pewne wątpliwości, wyjaśniło Ministerstwo Poczty i Telegrafów pismem Nr. 3369/V z 17 września 1927 r., że — stosownie do postanowień § 4 rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z 25 sierpnia 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 76, poz. 749) — przy nadawaniu po godzinach urzędowych przesyłek listowych za ryczałtem, winny być uiszczane tylko uboczne opłaty, jak np. dodatkowa należitość manipulacyjna 30 groszy, zaś opłata od wagi i za polecenie podlega ryczałtowaniu.

Na powyższe zwraca się uwagę Oddziałów, w celu zajęcia właściwego stanowiska w wypadku odmiennego postępowania urzędów pocztowych.

Przesyłka właściwej ilości egzemplarzy zawiadomień z wzorami podpisów.

(Dział I Spisu Okólników).

Okólnikiem Nr. 1 z 2 stycznia 1925 r. unormowano sposób należytego podawania wzorów podpisów w odnośnych zawiadomieniach jakoteż wskazano, komu i jaka ilość egzemplarzy tych zawiadomień ma być wysyłana. Jakkolwiek sprawa ta jest zupełnie prosta, mimo to zdarzają się liczne uchybienia tak w zamieszczaniu wzorów podpisów na blankietach zawiadomień przez urzędników, którym udzielono prawa podpisu jakoteż w przesyłce wypełnionych egzemplarzy.

Zwraca się więc uwagę na ścisłe przestrzeganie postanowień wymienionego Okólnika i nadmienia się jednocześnie, że przy wysyłce czterech zawiadomień do Sekretarjatu Dyrekcji nie potrzeba wypisywać adresu na wszystkich, lecz tylko na jednym, ponieważ rzeczony Wydział sam doręcza pozostałe egzemplarze właściwym Wydziałom Dyrekcji.

Uzupełnienie spisu telefonów Banku Polskiego.

W spisie telefonów Banku Polskiego należy zanotować następujące zmiany:

- na str. 38 Oddział w Łomży:
skreślić: numer domu 18, a wpisać 12;
- „ „ 39 Oddział w Łodzi:
aparat ogólny Nr. 27-55, przeniesiony z sali wekslowej
do lokalu projektowanej Izby Rozrachunkowej, czynny
jest od godziny 15-ej w mieszkaniu Zastępcy Dy-
rektora i może być łączony z Warszawą i Oddziałami;
- „ „ 40 Oddział w Ostrowie:
poprawić godziny urzędowe na 8 do 15.

Sprostowanie.

W drugim wierszu notatki, umieszczonej w Wiadomościach Banku Polskiego Nr. 17 z 15 września 1927 r. p. t. „Zmiana opłaty stempłowej od weksli, płatnych na Węgrzech”, należy skreślić wyraz „zagranicą”.

Reforma finansowa w Grecji.

Kurs drachmy greckiej, który w okresie powojennym ulegał silnym fluktuacjom w granicach od 400 do 150 drachm za 1 funt szterling (kurs parytetowy wynosi 25 drachm), w roku bieżącym ustabilizował się mniej więcej na poziomie 360—370 drachm za 1 funt szterling, co przedstawia około 7% dawnego kursu parytetowego.

Wobec faktycznego ustabilizowania się drachmy w ostatnich kilku miesiącach rząd grecki postanowił przystąpić do przeprowadzenia ustawowej stabilizacji waluty greckiej. W tym celu wszczęte zostały starania o uzyskanie pożyczki zagranicznej za pośrednictwem Ligi Narodów.

Współpraca międzynarodowych czynników finansowych z Grecją datuje się od dość dawna. W r. 1897 mocarstwa, które pośredniczyły przy zawieraniu traktatu pokojowego między Grecją a Turcją, udzieliły Grecji pożyczki celem umożliwienia jej spłaty odszkodowań wojennych. Ponieważ obsługa tej pożyczki zabezpieczona była pewnymi wpływami skarbowymi, utworzono w r. 1898 Międzynarodową Komisję Finansową, która miała sprawować kontrolę nad dochodami skarbowymi, przeznaczonymi na spłatę rat i procentów wyżej wymienionej pożyczki, a także dawniej zaciągniętych zagranicznych długów Grecji. Komisja ta ma funkcjonować tak długo, dopóki wszystkie długi zagraniczne Grecji nie zostaną całkowicie spłacone. Kompetencje jej wyszczególnione są w „Ustawie o Międzynarodowej Kontroli” z r. 1898.

Według powyższej ustawy (art. 1) kontroli Komisji podlegają dochody skarbowe, przeznaczone na obsługę następujących pożyczek: a) pożyczki w sumie 4.100 tys. funtów tureckich, zaciągniętej celem spłacenia odszkodowań wojennych, b) pożyczki z r. 1833, gwarantowanej przez Francję, Anglię i Rosję, c) wszelkich pożyczek zagranicznych, zaciągniętych przez rząd grecki w okresie od 1881 do 1893 roku, i d) pożyczki zagranicznej w wysokości 55 milj. fr., przeznaczonej na pokrycie deficytu budżetowego w r. 1898 i na spłatę lub konwersję bieżącego długu Grecji.

Obsługa wyżej wymienionych pożyczek zabezpieczona jest wpływami brutto z monopolu tytoniowego, monopolu od soli, nafty, zapalek, kart do gry i t. p., a także z opłat stempłowych i ceł wwozowych, pobieranych przez pewne urzędy celne. Wpływy skarbowe z tych źródeł oszacowane były na 39 milj. drachm.

Wyszczególnione powyżej daniny publiczne wpłacane są do specjalnej instytucji t. zw. „Société Hellenique” z siedzibą w Atenach, której powierzony jest zarząd monopolami i która podlega bezwzględnej kontroli Komisji. „Société Hellenique” winna przelewać wszelkie wpływy skarbowe co najmniej raz na tydzień do Kasy Komisji, lub na jej żądanie do Banku Narodowego na jej rachunek.

Komisja składa się z trzech członków, przedstawicieli Anglii, Francji i Włoch, i z Prezesa. Członkom Komisji przysługują te same prawa, co i personelowi poselstw zagranicznych, akredytowanych przy rządzie greckim. Decyzje Komisji zapadają absolutną większością głosów. Komisję reprezentuje na zewnątrz Prezes Komisji. Rola pośrednika między Komisją a rządem greckim powierzona jest

Komisarzowi, mianowanemu przez rząd. Komisja winna przedstawiać rządowi greckiemu półroczne i roczne sprawozdania, wykazujące stan rachunków Komisji. Te ostatnie podawane są do wiadomości publicznej.

Komisja ma prawo (art. 30) mianować w razie potrzeby agentów i urzędników, którzy przy spełnianiu swych funkcji znajdować się będą pod osłoną tych samych praw, co i urzędnicy państwowi. Nie mają oni jednak prawa mieszania się bezpośrednio do spraw urzędów państwowych, a spostrzeżenia swe muszą kierować pośrednio do Komisji. Komisja ma prawo zażądać od rządu greckiego powierzenia jej nadzoru nad urzędami, ściągającymi podatki, obciążone zastawem. Naczelnicy urzędów, pobierających podatki obciążone zastawem w terminach ustalonych w porozumieniu z Komisją, winni przedkładać Komisji szczegółowe sprawozdania ze swej działalności. Celem naprawienia pewnych niedokładności w funkcjonowaniu poszczególnych urzędów i zapobieżeniu im na przyszłość, Komisja upoważniona jest do zwrócenia się o pomoc do rządu. Na jej żądanie urzędnicy, którzy dali powód do zażaleń, zastąpieni będą przez innych. Natomiast żaden funkcjonariusz urzędów, pobierających podatki, obciążone zastawem, nie może być usunięty bez podania do wiadomości Komisji motywów tej dymisji.

Wszelkie nieporozumienia między Komisją a rządem greckim rozstrzygane są przez sąd rozjemczy. W razie gdyby obie strony nie pogodziły się co do wyboru jednego arbitra, każda z nich może wybrać swojego. Gdyby ci dwaj sędziowie nie doszli do porozumienia, trzeci arbiter musi być mianowany przez Prezydenta Republiki Szwajcarskiej. W sprawach cywilnych i handlowych Komisja może uciekać się do sprawiedliwości sądów zwyczajnych.

W sprawach ogólnej kontroli na mocy ustawy z r. 1898 Komisji przysługiwały tylko następujące prawa:

a) bez zgody Komisji rząd nie mógł wypuszczać obligacji skarbowych ponad maksymalną sumę 10 milj. drachm (art. 29),

b) dług Skarbu w Banku Narodowym w wysokości 94 milj. drachm musiał być amortyzowany w ratach rocznych, wynoszących 2 milj. drachm, poczynając od 1900 roku, przyczem amortyzacja tego długu mogła być zaniechana za zgodą Komisji, gdy dług ten zredukowany zostałby do 40 milionów; przed całkowitą amortyzacją tego długu żadna nowa pożyczka nie mogła być zaciągnięta przez Skarb w Banku bez zgody Komisji, t. j. rząd nie mógł upoważniać Banku do zwiększania emisji biletów, poza emisją, wywołaną potrzebami gospodarczymi w ramach przewidzianych w statucie.

Sądząc ze sprawozdania Komisji za r. 1923 warunek ten nie był ściśle przestrzegany. W marcu bowiem r. 1923 Bank Narodowy bez porozumienia się z Komisją zwiększył swą emisję o 1.050 milj. drachm, z których tylko 3 milj. przeznaczone zostały na cele gospodarcze, a 750 milionów pożyczone zostały nieprawnie Skarbowi.

Z powyższego widać, że kompetencje Międzynarodowej Komisji Finansowej w Grecji miały daleko mniej rozległy zakres, niż kompetencje podobnych instytucji, które funkcjonowały przez pewien czas na Węgrzech i w Austrii. W Grecji kontrola Międzynarodowej Komisji Finansowej dotyczyła głównie pewnych wpływów skarbowych, obciążonych zastawem w związku z obsługą pożyczek zagranicznych. W sprawach budżetowych rola Komisji ograniczała się do dysponowania funduszem, przeznaczonym na pokrycie deficytu budżetowego w r. 1898. Natomiast żaden z artykułów ustawy nie upoważniał Komisji do stałej kontroli nad budżetem (t. j. i w latach następnych), co znalazło potwierdzenie w enuncjacji Saltera, Prezesa Komitetu Finansowego Ligi w związku z określeniem kompetencji Międzynarodowej Komisji, której powierzona została także obsługa nowej pożyczki greckiej t. zw. „Refugee Loan”¹⁾ a mianowicie, że „ponieważ celem tej pożyczki była nie sanacja finansowa Grecji, a tylko dopomożenie Grecji do przezwyciężenia trudności, wywołanych masową repatracją greków, Liga Narodów nie przewiduje ogólnej kontroli nad budżetem”. Jak wiadomo Liga w tym wypadku zadowolili się ogólnikowymi zobowiązaniami rządu greckiego, że równowaga budżetowa będzie utrzymana.

Dzięki tej blisko trzydziestoletniej współpracy rządu greckiego z Międzynarodową Komisją Finansową kompetencje tej ostatniej zostały w zupełności ustalone, co w znacznej mierze ułatwiło obecnie rządowi greckiemu opracowanie planu stabilizacyjnego.

Plan ten, opracowany przez Komitet Finansowy Ligi w porozumieniu z rządem greckim, został zatwierdzony przez Radę Ligi na ostatniej sesji wrześniowej. Główne wytyczne tego planu są nastę-

¹⁾ W styczniu 1925 r. wypuszczona została na rynku londyńskim i new-yorskim pożyczka na rzecz uchodźców greckich t. zw. „Refugee Loan” w sumie 10 milj. funtów szterlingów, która została przekazana bezpośrednio Urzędowi Autonomicznemu dla spraw uchodźców.

pujące: 1) celem przeprowadzenia legalnej stabilizacji waluty greckiej utworzony zostaje nowy bank emisyjny t. zw. Bank Grecji, 2) z uzyskanej za pośrednictwem Ligi Narodów pożyczki zagranicznej w sumie 9 milionów funtów szterlingów trzy miliony przeznaczone zostaną na upłynnienie aktywów nowego banku emisyjnego, drugie trzy miliony na spłacenie zaległości skarbowych i wreszcie ostatnie trzy miliony na akcję na rzecz uchodźców, przyczem suma ta przekazana zostanie bezpośrednio Urzędowi Autonomicznemu dla spraw uchodźców.

W myśl art. 1 planu stabilizacyjnego, zatwierdzonego przez Ligę, warunki zbiorowej pożyczki zagranicznej dla Grecji (*emprunt combiné*), t. j. kurs emisyjny, oprocentowanie i koszty emisji będą conajmniej tak korzystne, jak warunki pożyczki dla uchodźców greckich z r. 1925. Termin amortyzacji nowej pożyczki nie będzie krótszy od 30 lat. Komitet Finansowy Ligi desygnuje swego przedstawiciela dla orzeczenia, czy warunki umowy pożyczki zgadzają się z postanowieniami niniejszego planu.

Na zabezpieczenie nowej pożyczki przeznaczone zostaną nadwyżki z wpływów skarbowych, znajdujących się pod kontrolą Międzynarodowej Komisji Finansowej w wyniku ustawy z 26 lutego 1898 r., którąto Komisja sprawować będzie nadzór nad temi dochodami i użytkować je będzie na obsługę nowej pożyczki w taki sam sposób, w jaki dokonywała się dawniej obsługa pożyczki dla uchodźców greckich. Przewidziane jest przytem, że o ile dochody skarbowe, zabezpieczające nową pożyczkę, spadną poniżej 150% sum przeznaczonych na obsługę tej pożyczki, rząd zobowiązuje się przeznaczyć na ten cel jeszcze dodatkowe dochody skarbowe, z których wpływy osiągnęłyby wyżej wymagany poziom i poddane zostałyby także kontroli Komisji. Ze swej strony rząd grecki w ciągu 14 dni po otrzymaniu oficjalnego zawiadomienia Komisji w sprawie deficytu w przewidzianych dochodach skarbowych apelować może do Rady Ligi Narodów, o ile rzeczywiste wpływy z tych źródeł skarbowych nie ujawniają rzekomego deficytu. Jednakże w okresie przed otrzymaniem decyzji Rady, rząd grecki winien zadośćuczynić żądaniom Komisji, t. j. wyznaczyć nowe źródła dochodów.

W razie gdyby Międzynarodowa Komisja Finansowa zadecydowała, że nowe dodatkowe dochody, wyznaczone przez rząd grecki, okazały się znowu niewystarczające, ma ona prawo przedłożyć tę sprawę Radzie Ligi, której decyzja będzie wówczas bezapelacyjną.

Celem utrzymania równowagi budżetowej rząd grecki zobowiązał się poczynić wszelkie starania, aby w ciągu trzech lat następnych budżet państwa zamknął się w ramach 9 milj. drachm. Dla umożliwienia rządowi rozpoczęcia racjonalnej polityki skarbowej, część pożyczki zagranicznej w sumie 3 milj. funtów szterlingów przeznaczona zostaje na spłatę wszelkich zaległości skarbowych. Rząd zobowiązuje się co kwartał przedkładać Radzie Ligi w okresie trzech lat sprawozdanie o sytuacji budżetowej. Ponadto w ciągu sześciu miesięcy po zamknięciu każdego roku finansowego Centralny Urząd Kasowy winien opublikować sprawozdanie o wypłatach dokonanych z tytułu zaległości skarbowych i przesłać jeden egzemplarz tego sprawozdania Radzie Ligi Narodów. Rząd zobowiązuje się także zaprowadzić u siebie nowy system księgowości państwowej, celem zadośćuczynienia zasadzie zcentralizowania wszystkich rozrachunków skarbowych w nowej instytucji emisyjnej. Nowy ten system księgowości przewiduje utworzenie rachunku Kasy Skarbu i rachunku zobowiązań skarbowych. Co miesiąc ogłaszane mają być sprawozdania, dotyczące stanu Kasy Skarbu i stanu długu publicznego.

Krótkoterminowe pożyczki, zaciągane przez rząd, czy to w formie zaliczek, czy to w formie krótkoterminowych obligacji skarbowych, ograniczone są do sumy 800 milj. drachm. Przekroczenie tego kontyngentu wymaga specjalnego zezwolenia Międzynarodowej Komisji Finansowej. Kredyty rządu w nowym banku emisyjnym zostały także bardzo ograniczone.

Początkowo rząd grecki i Komitet Finansowy Ligi mieli zamiar zreorganizować dawny bank emisyjny t. zw. Bank Narodowy Grecji. Później jednak na skutek dalszych studiów uznano, że bardziej celowem będzie pozbawienie Banku Narodowego funkcji emisji biletów i powierzenie jej nowemu zupełnie bankowi emisyjnemu t. zw. Bankowi Grecji.

Na mocy art. 2 statutu Bank Grecji wyposażony zostaje w wyłączny przywilej emisji biletów bankowych aż do 31 grudnia 1960 roku. Z chwilą gdy bank ten rozpocznie swą działalność, co ma nastąpić najdalej w sześć miesięcy po publicznej emisji pożyczki zagranicznej, dawny bank emisyjny, Narodowy Bank Grecji, traci swój przywilej emisyjny, nie przestając jednakże po tym okresie pełnić swych innych funkcji bankowych, przewidzianych w statucie.

Kapitał zakładowy Banku Grecji (art. 8) wynosi 400 milj. drachm, podzielonych na 80 tys. akcji po 5 tysięcy drachm każda. W myśl art. 2 konwencji, zawartej między rządem greckim a Narodowym Bankiem Grecji, ten ostatni zobowiązuje się do dokonania całkowitej subskrypcji na kapitał zakładowy nowego banku emisyjnego z tem, aby akcje nowego banku przedstawić stopniowo do subskrypcji pu-

blicznej, a mianowicie $\frac{1}{3}$ część akcji zaofiarowana zostanie szerszej publiczności w dwa miesiące po rozpoczęciu działalności nowego banku, następna $\frac{1}{3}$ część w dwanaście miesięcy po pierwszej subskrypcji publicznej i ostatnia $\frac{1}{3}$ część w dwanaście miesięcy po drugiej subskrypcji.

Bank Narodowy przekaże nowej instytucji emisyjnej dokonaną przez siebie emisję biletów bankowych, rezerwy kruszcowo-walutowe, służące za pokrycie tej emisji, wkłady Skarbu i Międzynarodowej Komisji Finansowej, a także część wkładów banków prywatnych (zależnie od porozumienia z temi bankami) i część zobowiązań skarbowych, jaka zostanie ustalona przez te dwa banki z uwzględnieniem warunku, aby w chwili uruchomienia Banku Grecji, jego rezerwy wynosiły nie mniej, niż 50% obiegu biletów i wszystkich natychmiast płatnych zobowiązań.

Z chwilą gdy Bank Grecji rozpocznie swą działalność, rząd przekaże mu w walucie zagranicznej równowartość 3 milj. funtów szterlingów z tytułu swego długu w dawnej instytucji emisyjnej.

Ponadto rząd zobowiązuje się umarzać swój dług względem nowej instytucji emisyjnej i względem Banku Narodowego w rocznych ratach, wynoszących 200 milionów drachm. Gdy dług Skarbu względem Banku Grecji zredukowany zostanie do 800 milj. drachm, Skarb zużywać będzie na amortyzację reszty swego długu sumę należną mu z tytułu udziału w rocznych zyskach banku. Natomiast reszta długu w Banku Narodowym spłacana będzie dalej w 100-miljonowych ratach rocznych.

Głównym obowiązkiem Banku Grecji będzie sprawowanie pieczy nad ustabilizowaną walutą grecką drogą regulowania obiegu i kredytu. Nowa ustawa monetarna, ustalająca wartość w złocie ustabilizowanej drachmy greckiej (a więc i kurs stabilizacyjny) opublikowaną zostanie niezwłocznie po uruchomieniu nowej instytucji emisyjnej. W tym samym czasie zostaną także zniesione wszelkie ograniczenia w obrocie dewizowym.

Bank Grecji zobowiązany jest do wymiany biletów bankowych na pełnowartościowe waluty i dewizy zagraniczne, przyczem każdorazowa transakcja nie może być niższa od 10 tys. drachm. W tym celu bank winien drogą ogłoszenia w oficjalnej gazecie wyznaczyć przynajmniej jedną walutę pełnowartościową, na którą taka wymiana może być dokonana. Reforma finansowa w Grecji oparta jest więc na zasadzie gold exchange standard, podobnie jak i reforma finansowa w Estonii, która także przeprowadzona została przy pomocy Ligi Narodów.

Obieg biletów bankowych, wypuszczonych przez Bank Grecji, licząc w tem zobowiązania natychmiast płatne, winien być pokryty conajmniej w 40% następującymi wartościami: a) zapasem złota w monetach i sztabach, znajdującym się w kraju lub zagranicą, b) zapasem pełnowartościowych walut i dewiz zagranicznych, c) wierzytelnościami w zagranicznych bankach emisyjnych i d) zagranicznymi obligacjami skarbowymi z trzymiesięcznym terminem płatności.

W myśl postanowień planu stabilizacyjnego Bank Grecji pełnić będzie ponadto rolę agenta skarbowego, t. j. zcentralizowane w nim będą wszelkie wpłaty i wypłaty skarbowe a także wszelkie rozrachunki przedsiębiorstw państwowych. Wkłady rządowe nie będą oprocentowane. Bank ze swej strony obowiązuje się do pośredniczenia przy emisji wewnętrznych pożyczek rządowych.

Dla utrzymania kontaktu z Bankiem Grecji Ministerstwo Skarbu desygnuje swego komisarza, upoważnionego do uczestniczenia w posiedzeniach Walnego Zgromadzenia i Rady Banku bez prawa głosowania, lecz z prawem weta, zawieszającym decyzję banku, aż do rozstrzygnięcia kwestji spornej przez komisję arbitrażową, składającą się z przedstawicieli rządu, banku i wspólnego arbitra.

Kredyt rządu w nowym banku emisyjnym ograniczony zostaje do tymczasowych zaliczek, udzielanych na wydatki, przewidziane w budżecie z zastrzeżeniem, aby ogólna suma zaliczek w ten sposób udzielonych nie przewyższała naraz sumy 400 milj. drachm. Oprocentowanie tego krótkoterminowego kredytu ustalone zostanie w porozumieniu między bankiem a rządem.

W związku z tem, że w statucie nowego banku emisyjnego przez ustalenie minimum pokrycia ustalone zostały warunki, w jakich dokonywana może być emisja biletów, a także uregulowana została działalność kredytowa banku względem Skarbu, tem samem zredukowane zostały kompetencje Międzynarodowej Komisji Finansowej, która sprawowała dawniej kontrolę nad działalnością emisyjną Narodowego Banku Grecji, co miało na celu usunięcie niebezpieczeństwa udzielania kredytu Skarbowi kosztem zwiększania obiegu. Ograniczona została także kontrola wyżej wymienionej Komisji nad budżetem, gdyż sprawozdania z sytuacji skarbowej przesyłane być mają wprost do Rady Ligi Narodów.

Ofiary zatem, jakie musiała ponieść Grecja dla uzyskania pożyczki zagranicznej za pośrednictwem Ligi Narodów, nie są zbyt wielkie. Próba narzucenia Grecji ściślejszej kontroli zagranicznej nie udała się zupełnie, gdyż wszelkie projekty wprowadzenia generalnego kontrolera z ramienia Ligi, jak to miało miejsce w innych państwach, zostały przez rząd grecki energicznie odrzucone.

Stan kredytów krótkoterminowych w Polsce.

W ciągu dwóch lat od chwili załamania się złotego zaszła poważna zmiana w rozwoju stosunków kredytowych w Polsce. Przedewszystkiem uległ silnemu zwiększeniu stan kredytów ogółem. Począwszy od czerwca 1925 r. do czerwca 1927 r. stan kredytów krótkoterminowych ogółem wzrósł o 42,4%. Silniejsze nasycenie rynku kredytowego w roku 1927 jest głównie następstwem wzmożenia się ekspansji kredytowej banków państwowych, a po części rezultatem odrodzenia się siły kredytowej bankowości prywatnej. Bank Polski został w tym okresie znacznie odciążony w swem zadaniu zasilania kredytem życia gospodarczego. Podczas gdy w czerwcu 1925 r. kredyty udzielone przezeń stanowią $\frac{1}{3}$, to w czerwcu 1927 r. kredyty Banku Polskiego zmniejszają się do $\frac{1}{4}$ ogółu kredytów krótkoterminowych w Polsce. Fakt ten jest wyraźnym dowodem poprawy naszej struktury kredytowej i zbliżania się do stosunków przedwojennych, w których kredyty instytucji emisyjnej były tylko rezerwowem i dodatkowem źródłem kredytu. Wzrost kredytów i zmiany, zaszły w ustosunkowaniu się trzech głównych źródeł kredytowych, wskazuje poniższe zestawienie, w milionach złotych:

	30. VI. 1925.	30. VI. 1926.	30. VI. 1927.
Kredyty krótkoterminowe ogółem . . .	990,7	1,139,5	1,718,6
Bank Polski.	334,9	351,4	427,3
Prywatne banki akcyjne	438,0	429,0	685,0
Banki państwowe i komunalne	217,8	359,1	606,3

Zestawienie to nie jest kompletne, gdyż nie zawiera danych o wysokości kredytów udzielonych przez komunalne kasy oszczędności i spółdzielnie kredytowe.

Poniższa tabela zaczerpnięta z Nr. 18 „Wiadomości Statystycznych” daje poglądowy obraz rozwoju kredytów krótkoterminowych w poszczególnych instytucjach kredytowych w latach 1925 — 1927:

	Kredyty krótkoterminowe				
	1925		1926		1927
	30. VI.	31. XII.	30. VI.	31. XII.	30. VI.
Bank Polski	334,9	362,4	351,4	360,0	427,3
Prywatne banki akcyjne ¹⁾	438,0	407,3	429,0	540,9	685,0
Bank Gospodarstwa Krajowego ¹⁾	126,5	175,1	254,6	335,0	400,1
Państwowy Bank Rolny ¹⁾	50,8	53,1	73,8	97,6	153,8
Pocztowa Kasa Oszczędności	35,8	26,6	23,7	25,5	39,7
2 Banki Komunalne ¹⁾	4,7	3,6	7,0	8,0	12,7

Izby Rozrachunkowe. Suma przedstawionych dowodów. (W tysiącach złotych).

ROK I MIESIĄC	Ogółem	Warszawa	Lwów	Poznań
Przeciętnie miesięcznie w 1925 r.	132.680	100.069	19.846	12.762
„ „ „ 1926 r.	92.103	62.214	6.079	23.807
1927				
W styczniu	143.506	104.491	8.151	30.864
„ lutym	141.741	111.350	5.051	25.340
„ marcu	224.493	173.806	7.055	43.632
„ kwietniu	226.850	187.660	4.627	34.563
„ maju	258.591	222.512	5.937	30.142
„ czerwcu	206.863	158.677	5.908	42.277
„ lipcu	203.963	192.040	7.440	31.483
„ sierpniu	206.344	163.791	5.392	32.160

¹⁾ Z potrąceniem redyskonta w Banku Polskim.

ROZWÓJ GOSPODARCZY POLSKI.

WYSZCZEGÓLNIENIE	1 9 2 7							
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
PRODUKCJA.								
Węgiel kamienny . . . w tys. ton	3.698	3.409	3.002	2.599	2.731	2.773	3.085	•
Surówka żelaza „ „ „	42'3	42'6	47'7	47'9	48'0	46'8	51'4	•
Stal „ „ „	98'5	94'2	114'4	97'4	96'5	102'8	111'5	•
Cynk „ „ „	11'5	10'8	12'5	12'1	12'9	12'7	12'8	•
PRACA.								
Zatrudnieni w tys.	615'4	624'9	641'2	647'8	662'5	673'2	685'9	•
Bezrobotni „ „	208'5	213'6	205'8	190'6	174'3	159'4	147'7	137'9
„ częściowo % ¹⁾ . . . „	8'1	6'6	5'3	7'6	7'6	12'3	4'1	•
KOMUNIKACJA.								
Koleje . . . w tysiącach wagonów	13'6	14'7	14'4	13'1	14'0	14'3	15'1	15'4
Statki Gdańsk i Gdynia w tys. ton								
weszło .	319'1	286'1	341'0	373'1	373'5	339'0	383'9	•
wyszło .	340'2	260'8	366'0	364'5	365'7	352'8	385'9	•
HANDEL ZAGRANICZNY.								
Wywóz ogółem w milj. zł w złocie	115'8	116'4	128'7	119'4	114'2	114'0	113'9	120'6
Produkty rolne. „ „ „ „	43'0	46'7	45'9	40'1	38'2	41'0	32'5	•
Węgiel. „ „ „ „	20'9	18'7	14'6	14'4	17'1	13'8	17'3	17'7
Przywóz ogółem „ „ „ „	107'6	112'0	128'3	148'2	163'8	160'0	136'2	129'9
Saldo „ „ „ „	+ 8'2	+ 4'4	+ 0'4	- 28'8	- 49'6	- 46'0	- 22'3	- 9'3
CENY.								
Wskaźniki: (Rok 1914 = 100)								
Hurtowy: ogólny	195'2	197'1	199'5	205'7	207'7	207'3	209'7	207'1
rolny.	214'4	216'8	219'1	231'5	235'9	232'8	235'0	227'3
przemysłowy	184'8	186'5	189'0	191'5	191'9	193'0	193'6	197'3
Koszty utrzym. w Warszawie . . .	201'8	201'3	200'3	203'0	204'6	205'1	198'6	200'5
Koszty żywności	247'4	248'0	242'6	245'4	250'0	251'1	246'5	247'0
KREDYT.								
Dolar, wskaźnik	173'1	172'7	172'3	172'3	172'3	172'3	172'3	172'3
Akcje, wskaźnik 9-ciu akcji	24,74	29,14	31,47	38,66	41,90	30,55	34,72	35,59
Obieg pieniężny w mil. zł	995	1047	1091	1128	1104	1121	1129	1191
Banknoty. „ „ „	588	634	668	694	705	727	745	794
Bilon „ „ „	407	413	423	434	399	394	384	397
<i>Bank Polski</i>								
Waluty w mil. zł w złocie	187'2	220'1	234'6	237'4	230'2	218'9	220'7	235'7
Dyskonto . . . „ „ „	319'2	329'1	351'9	364'7	375'9	387'8	406'1	407'9
<i>Banki akcyjne (14).</i>								
Dyskonto w mil. zł	158'7	171'3	186'6	198'3	208'2	212'7	224'1	•
Wkłady: terminowe. . . „ „ „	62'1	64'1	62'4	63'1	69'5	75'3	80'6	•
bezterminowe . . . „ „ „	156'0	170'3	181'8	196'3	204'9	199'9	217'1	•
<i>Kasy oszczędności</i>								
(153 komunalnych kas oszczędności).								
Wkłady. w mil. zł	67'0	71'8	78'6	86'1	92'2	98'0	105'8	•
<i>Spółdzielnie (78).</i>								
Wkłady w milj. zł	13'8	14'8	15'8	17'1	17'7	18'0	19'1	•

¹⁾ W stosunku do ogółu zatrudnionych robotników. Źródło: Wiadomości Statystyczne Gł. Urz. Statystycznego.